בס"ד

עונג יום טוב

יום הקדוש תשס"ח

גוט יום טוב אלע אידן. די ספרים הקדושים ברענגען אז די העכסטע צייט פון שבת קודש איז ביי די יציאת נשמה היתירה ביי שלוש סעודות. יענע זמן ווערט אנגערופן אין דעם זוהר הקדוש "רעוא דרעוין" ד"ה, אן "עת רצון." ווייל אין יענע צייט פון ש"ס בעפאר ששת ימי בראשית, האט דער אייבערשטער געהאט כביכול דעם רצון צו באשאפן די וועלט. יעדע שלוש סעודות איז נתעורר דעם עת רצון.

די ספרים הקדושים זאגן ווייטער אז רעוא דרעוין איז א באזונדערע צייט ווען מען קען אלעס אויסבעטן. למה הדבר דומה: א קינד בעט אז זיין טאטע זאל גיין קויפן פאר אים אן אייזקרים. אויב דאס קינד בעט זיין טאטען בשעת דער טאטע זיצט ביי די גמרא, האט דער טאטע נישט קיין חשק אויפצושטעלן צו גיין קויפן. אבער טאמער דער טאטע גייט ממילא ארויס צום גראסערי, דעמאלט וועט ער אפשר מסכים זיין צו דעם קינדס בקשה.

ווי באוואוסט אויך אז נעילה איז די העכסטע צייט פון יום הקדוש. די יאר, איז נעילה אין די צייט פון שלוש סעודות. עס קומט אויס די יאר אז מיר האבן די השפעות פון רעוא דרעוין צוזאמען מיט נעילה. דאס איז א געוואלדיגע צייט פאר אונז אויסצובעטן אלעס גוטס. עס איז דא אפשר א ראיה צו דעם אין פסוק "...ועת צרה היא ליעקב וממנה יושע." (ירמיהו ל,ז) בשעת נעילה זענען רוב מענטשן שוואך פונעם צום. אבער, עס איז פונקט דעמאלט אין דעם "עת צרה" ווען מען האט דעם כח אויסצובעטן. איז לאמיר שוין דערציילן אן אינטערעסאנטע מעשה וואס וועט אונז מעורר זיין אין דעם יום הקדוש.

אונזער וואונדערליכע מעשה איז געשען בערך צוואנציג יאר צוריק. "מעט דרעבין" (זיין עכטע נאמען) איז געווען בערך צוויי און צוואנציג יאר אלט ווען ער האט געענדיגט קאלאדגש אין קאליפארניע. פאר ער האט גערארפט זוכן ארבעט, האט ער געוואלט אביסל ארומפארן זען אמעריקא. ער האט געטראכט אז ער וויל פארן קיין ניו יארק צו זען אלע " אינטערעסאנטע" פלעצער. איין טאג, נאכדעם וואס ער איז אנגעקומען קיין ניו יארק, איז ער ארויפגעגאנגען אויף דעם סאבוועיי פארענדיג קיין וויליאמסבורג. כאטש אפילו אז ער איז נישט געווען קיין איד, האט ער געוואלט זען ווי די אידן האבן געוואוינט אין דעם "שטעטל." ער האט געהערט אז דארט אין וויליאמסבורג רעדט מען אידיש אויפן גאס און די סיינס זענען אין לשון קודש, און די מענער זענען געגאנגען מיט לאנגע רעקלעך אין גרויסע שווארצע היטן אזוי ווי אין יוראפּ א הונדערט יאר צוריק. פאר אן אמעריקאנער גוי איז עס זייער "אינטערעסאנט" צו זען ווי די חסידישע אידן לעבן אין אמעריקא, אפגעטיילט פון דעם גויאישן וועלט.

בקיצור, ווען ער איז געווען אויפן סאבוועיי האט ער נישט געוואוסט פונקלעך וואו ער דארף אראפגיין כדי אנצוקומען צום אידישען געגענט. "מעט" האט געזען א חסידישער איד וואס איז געזיצן אויפן סאבוועיי לערנען פון א ספר. מעט האט זיך פארגעשטעלט אז יענער וועט וויסן.

"עקסקיוּס מי... (אנטשולדיגט מיר ביטע)" האט מעט געזאגט צו דעם חסיד. דער חסיד האט ארויפגעקוקט. "איר קענט מיך אפשר ווייזן דעם וועג קיין וויליאמסבורג? איך וויל דארט באזוכן אביסל און זען דעם אידישען געגענט."

"אוודאי קען איך דיך ווייזן דעם וועג, וואס ברענגט אייך קיין וויליאמסבורג?" האט דער איד געפרעגט. דער איד האט געוואלט וויסן פארוואס א גוי איז אינטערעסירט געווען צו זען א אידישע פלאץ.

"איך בין געקומען אויף א באזוך דא אין ניו יארק און איך האב געוואלט זען די פארשידענע שכנישאפטן אין דעם ריזיגען שטאט ניו יארק."

"פון וואו שטאמסטו?" האט דער איד געפרעגט דעם יונגען מענטש. "איך הייס 'מעט דרעבין' און איך קום פון קאליפארניע." "'דרעבין' זאגסטו? דו ביסט א איד?" האט דער חסיד געזאגט. "ניין, איך בין נישט קיין איד." האט מעט געזאגט.

"אבער, 'דרעבין' איז זייער א אידישע נאמען, פון וואו קומט דיינע עלטערן?" "רוסלאנד," האט מעט געזאגט. "אבער גלייבט מיר, אז מיר זענען נישט אידיש."

דער חסיד האט ווייטער געשמועסט מיט מעט, ווייל ער האט "חושד" געווען אז מעט איז באמת געווען א איד. דער חסיד האט געפרעגט מעט וועגן די שטעטלעך וואו מעט'ס משפחה האבן געוואוינט פאר די מלחמה. אלע שטעטלעך וואס מעט האט דערמאנט האבן געהאט אסאך אידן בעפאר די מלחמה. עס איז נישט מסתבר, אז איינער מיט א אידישע לעצטע נאמען וועמענ'ס משפחה איז געקומען פון אידישע שטעטלעך אין רוסלאנד, און וואס איז געקומען באזוכן דווקא דעם אידישען טייל פון וויליאמסבורג צוליב זיין "נייגעריגקייט,"... זאל נישט זיין א איד! וועגן דעם האט דער חסיד פארברענגט מיט אים בשעת זיי זענען געפארן קיין וויליאמסבורג, כאטש אפילו אז סתם אזוי טאר מען נישט שמועסן מיט גוים.

ווען דער באן האט זיך דערנענטערט צום ריכטיגען סטאנציע, האט דער חסיד נאכאמאל פרובירט אנצוצינדען דעם אידישע פלאם אין דעם "גוי'ס" הארץ. "הער צו," האט דער חסיד געזאגט צו מעט, "איך מיין אז דו זאלסט זיך אביסל אינטערעסירן אין דיינעווארצלען, ווייל טאמער דו ביסט א איד, דעמאלט מוזטו געוואר ווערן וואס עס מיינט צו זיין א איד. דא, נעם די שטיקל פאפיר, און טאמער דו וועסט זיין איין טאג אין ארץ ישראל, זוך אויס די פלעצער." האט דער חסיד געזאגט איבערגעבענדיק א שטיקל פאפיר צו מעט, וואס אויף די פאפיער איז געשריבן געווארן "אור שמח" און "אש התורה." ער האט איבערגעגעבן דעם פאפיער מיט א שמייכל, און ער האט געזאגט וואו מעט זאל אראפגיין און וואו ער זאל גיין צו זען דעם אידישן געגענט.

וויליאמסבורג איז געווען טאקע זייער אינטערעסאנט פאר מעט צו זען. א שטיק צייט שפעטער איז ער געפארן קיין יוראפּ און נאכדעם קיין ארץ ישראל. ער איז נישט געפארן קיין ארץ ישראל ווייל ער האט געמיינט אז ער איז א איד, נאר, ער האט געהאט חברים וואס האבן באזוכט אין ארץ ישראל און זיי האבן געזאגט אז עס איז כדאי פאר יעדער איינעם, אפילו א גוי, צו באזוכן דארט, ווייל עס זענען דארט זייער אינטערסאנטע זאכן צו זען. בקיצור, איז מעט אנגעקומען קיין ירושלים וואו ער איז גלייך געגאנגען צום כותל, וואס ער האט געהערט איז געווען אן מוראדיגע פלאץ צו זען. מעט איז זייער שטארק נתרגש געווארן ביים כותל. שטייענדיק דארט, האט ער ארויסגענומען פון זיין טאש יענע שטיקל פאפיער פונעם חסיד.

פונקט דעמאלט איז אריבערגעקומען צו אים הרב מאיר שושטער, א איד וואס זיין גאנצע חיות איז אריינגעטון אין מקרב זיין אידן ביים כותל. דער כותל איז א "מאגנעט" פאר אידישע נשמות. רב שושטער האט מקרב געווען טויזענטע אידן דורך רעדן מיט זיי ביים כותל.

"קענט איר מיך ביטע ווייזן דעם וועג צו איינע פון די צוויי פלעצער?" האט מעט געזאגט צו רב שושטער ווייזענדיק דעם שטיקל פאפיר. רב שושטער האט געלאכט צו זיך. צי דען האט ער געקענט דעם וועג צו יענע בעלי תשובה ישיבות! ער האט שוין געשיקט הונדערטע אידן צו יענע ישיבות. נאר אפאר מינוט שפעטער איז מעט געשטאנען ביים אריינגאנג צו "אש התורה."

מעט האט ארומגעקוקט מיט א נערוועזקייט, ער האט געוואלט זען וואס מיינט א ישיבה, אבער ער איז נישט געווען קיין איד! וויאזוי וועט ער לערנען תורה!?! מעט האט אבער נישט געקענט זיך צוריקהאלטן, אפילו ער איז געווען א גוי, האט ער געהאט א שטארקע תשוקה צו לערנען. בקיצור, האט מעט זיך מיישב געווען אז ער וועט זיך מאכן אזוי ווי ער איז א איד, כדי צו קענען בלייבן אין די ישיבה. נאך דריי וואכן פון לערנען אין ישיבה האט מעט גערופן זיין טאטען אין קאליפארניע. זיין טאטע איז פארשטייט זיך איבערראשט געווארן צו הערן אז זיין זון מעט לערנט אין א ישיבה. אבער, זיין טאטע'ס איבערראשונג איז גארנישט געווען קעגען מעט'ס איבערראשונג ווען מעט האט געהערט וואס זיין טאטע האט אים געזאגט אויפן טעלעפאן. כדי צו וויסן וואס זיין טאטע האט אים געזאגט מוז מען ווארטען ביז סוכות הבעל"ט. גוט יום טוב אלע אידן.

א "גמר חתימה טובה" אלע אידן!

מזל טוב למוה"ר זושא נאוואסעלער הי"ו לרגל שמחת אירוסי בנו פנחס הי"ו בשעטומ"צ

נתרם לרפו"ש של הילדה מלכה רייזל בת רחל, שאשא מלכה בת גאלדא, משה דוד בן מרים. נא לעיין בדף זה לאחר התפילה. לנדב גליון זה לרגל שמחה או אירוע אחר, נא להתקשר למתתי' וואלפבערג 3234–362 (845) דעו אחיי היקרים מה שכתוב בזוהר: "ומי שמדבר בבית הכנסת בדברי חל, אוי לו!... שמראה שהרי אין לו חלק באלוקי ישראל..." (פר' תרומה קלא:)